

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

KIADÓHIVATAL TE

Str. Baron L.

ELŐFIZETESI ÁRAK

Egész évre

Félévre

Negyedévre

Egy órára

X évfolyam 62. szám

1929 Március 28 Csütörtök

5689 év II. Adár 16

Ára 5 lej

Dr. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. Ilc. 8. Budapest

ELETT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel.

Egy népszavazás margójára

Egondolom, hogy nézhetett ki az a népszavazás, amelyet Olaszországban tartottak annak eldöntésére hogy a fascizmus megmaradjon-e továbbra is kormányzati rendszernek, vagy pedig váltson-e fel egy másik szisztéma. Arról lett volna szó tehát, hogy mindenki szabadon nyilváníthassa a véleményét. A szabad véleménynyilvánításhoz mindezekelőtt a szabadság levegője szükséges. Megvan-e ez Olaszországban?

Anélkül, hogy a fascizmust most bíráljak akarnék, mindössze és egyedül arra akarok rámutatni hogy egy olyan államban, amelyben a kormányzás diktatórikus módon történik, egy népszavazás elrendezése paradoxon. Arra kell gondolnom hogy fellelőzhettem-e nyugodtan és legalábbis minden szűzesség nélkül Itáliát még mindig oly gyönyörűen kék ége alatt? Nem. Még az is, aki meggyőződéses híve a fascizmusnak, kell hogy érezze azt a roppant nyomást amely Róma felől az egész országra feszül. Kezdődik ez ott, hogy az ember már a kávéházakban sem mondhatja el nyugodtan a véleményét a dolgról. Figyelik. Fürdőhelyeken amelyek kizárólag a pihenés és a gyógyulásra hivatottak, legalábbis ugyanolyan katonai és rendőri nyomás érződik mint a legsűrűbb és legexponáltabb kaszánya-városokban.

Egész Olaszország nem egyéb ma egy hatalmas fascista szakszervezetnél. Mindenki, aki élni akar, tagja kell hogy legyen ennek a fascista szindikátusnak. Aki kivüle van, az nemcsak minden mozgási, hanem minden kereseti lehetőségétől is meg van fosztva. A felső kéznek ez a szoritása okozza azután, hogy azok akik a fascista keretek közt még sem élnek a helyüket, egészen patológikus lelki kényszerekbe sodródnak. A fascizmus nyomása óta nagy mértékben szaporodott el például a teozófusok száma. Volt például egy ismerősöm, egy trisztán olasz mérnök, aki az abbáziai villamosművek motorjainak felülvizsgálását végezte, vagyis a legexaktabb tudományággal foglalkozott — és ez az összes leányával, megtermett nagy feleségével, barátaival és barátnőivel egyetemben beleesett ebbe a hozzá nem értő, egészségtelen misztikumba. Tarsadalmi tudományok művelése rég nem szakma többé Olaszországban.

Istenhívők, gnosztikusok, mizerikordianusok, panteisták, okkultisták és főleg aszketák tanyája lett ez a valaha szabad, naposított föld. Odukból, amelyeket régen mint történelmi helyeket mutogattak, ma szakállas apostolok kerülnek elő, a múzeumőrök is kiléptek az életbe és a csicsorónék, összes elaggott fogalmakkal ma a mindennapos politika útjait irányítják. A fascista rendszer szélére vetült alakjai ezek. Akik pedig benne vannak a kormányhatalom sodrában, azok meg attól vakok.

Lehetett-e ezen az utolsó vásárnapon szabadon voksot dobni az urnákba, amelyek felett előzőleg a papok meglóbták a választókat? Lehetett-e önálló mozdulattal a szavazófülkékhez közeledni ott, ahol kétféle katonaság, milícia és sorakatonaság jelöli ki minden embernek a lépését. És vajjon nincs-e elégedetlenség ott, ahol az utcákon a politikai vitáknál

hirtelen el kell halkulni, ahol lepiszszegik a hangoskodókat és csendre intik őket? Vajjon nincsen-e ok panaszra egy olyan országban, ahol a kisebbségeket egy tollvonással egyszerűen eltörölték az olasz föld szingről, megszüntették Iztriában a horvát, szlovén és német iskolákat és az összes gyermekeket olasz tanítók elé terelték. Lehet-e szabadságról szó ott, ahol még az olasz állampolgárnak sem adnak utlevelet, mert minden lépésével a hazát köteles támogatni. Ha vakbélgyulladás van és utolsó kívánsága, hogy bécsi professzor operálja meg, menjen Rómába és operálja meg olasz orvos. Ha párisi műtárgyakra vágyik, ne utazzék Párisba, hanem Rómából vásárolja össze a régiségeket. Tanulni se menjen külföldre az olasz diák, hanem

tépjáráskozzon mindvégig olasz emlékből. És ki tud-e vajjon arról, hogy születésük óta olasz földön lakó emberek közül is hány százezernek nem adták még ma sem meg az olasz állampolgárságot! De itt kell megemlítenem a fiumei hordárokat is, akik az óváros boltívei alá húzzák be az idegeneket és ott sírják el nagy vágyódásukat a régi Monarchia után, amikor még nekik is lehetett keresztülni.

Mussolininek nagy büszkélkedése és dicsekvése: az utépités. Minden ünnepélyen, amelyet az utóbbi hónapokban a fascizmus hét éves jubileumára tartottak, a szónokok azt emlegettek, hogy hány és milyen utat épített a Duce. A régi Róma idejében is ez volt a legfőbb program: Utakat építeni, amelyeken a tömegek a Fórum Románusra vonulhattak, a mindenkor császárok dicsőségére

— és csakis oda. Ma is ennek a gyarmati politikának a szelleme fullaszt Olaszország levegőjében. Lehet, hogy a fascizmus jó. Lehet, hogy vannak osztályok, amelyek nagy előnyeit látják. Az is lehet, hogy vannak olyan intézkedések, amelyek mindenkinek hasznára válnak. De mindez nem a szabadság önkéntes gesztusával és könnyedséggel történik és fogadtatik. A kar, amely e javakat nyújtja: oktrojáló — és a tenyér, amely veszi, kényszerből előtáru. Mindent el lehet mondani Olaszországról. Naphosszat lehet vitatkozni államviteli rendszerének fény és árnyoldalairól. Csak azt nem lehet állítani, hogy Olaszország szabad ország, amelyben népszavazást lehet tartani. Népszavazást ott legfeljebb elrendelni lehetett. Es rendeletileg végrehajtani.

Ben Amé

Costachescu miniszter kijelenti az Uj Keletnek, hogy még ebben az évben három zsidó gimnáziumot állít fel Romániában

A közoktatásügyi miniszter nyilatkozata a bakkalaureaturáról

Bucaresti-Bukarest, március 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az évvégi vizsgák dátuma rohamosan közeledik és ezzel egyidejűleg aktuálisabbá vált a romániai közoktatás legfájdalmasabb problémája is: a bakkalaureatus. Mi lesz a bakkalaureatussal — kérdezik már ma szorongó nyugtalansággal szülők és diákok — és a válasz, amelyet ebben a kérdésben Costachescu miniszter adott, egyáltalán nem volt megnyugtató. A közoktatásügyi minisztériumban — miért is ne mondanók meg nyíltan — még mindig Anghelescu szelleme honol. Nem az új közoktatásügyi miniszterre gondolunk, midőn ezt mondjuk — hanem Anghelescu kiretúrúira, a minisztériumi vezérigazgatókra, akik szívesen öröködnék a szomorú emlékezetű előd tradícióinak respektálásán és teljes erővel azon vannak, hogy minden jobb kez deményezést megakadályozzanak. Még friss talán az olvasó emlékezetében az a botrány, amelyet Kiritescu vezérigazgató ur provokált azzal, hogy eltiltatta a bukaresti köziskoláknak a Nemzeti Színház látogatását és az a skandalum, amelyet Ghitescu vezérigazgató ur provokált a kolozsvári egyetem érdemes rektorával szemben.

Szerencsére a nemzeti parasztpárt sorában egész sereg olyan kiváló professzor van, akik feltékenyen öröködnék egy progresszív közoktatás princípiumai fölött és akik a törvényhozás mindkét házában harcolnak az Anghelescu-örökség eltörléséért. A kolozsvári egyetemnek egy kiváló tudósa, Ghidionescu professzor vetette fel a szenátusban a bakkalaureatus kérdését és Costachescu válaszában elismer-

te, hogy ez csakugyan módosításra szorul. Kijelentette viszont, — a jelenlévő Anghelescu élénk helyeslése mellett — hogy a bakkalaureatus eltörléséről halni sem akar.

Eltörölték a választott vizsgatárgyakat

Ilyen körülmények között érthető kíváncsisággal fogadtuk azt a hírt, hogy a közoktatásügyi minisztérium már el is készítette a bakkalaureatus módosításáról szóló törvényjavaslatot. A parlament folyosóján alkalmunk volt Costachescu miniszterrel hosszabb beszélgetést folytatni és természetesen felvilágosítást kértünk a bakkalaureatus módosításáról is. Costachescu a következőket mondotta válaszában:

— Közvetlenül a husvéti vakáció letele után betértem a parlament elé a bakkalaureatusi vizsgák módosításáról szóló tervezet. Elvileg ellene voltam a vizsga teljes megszüntetésének, mert a bakkalaureatus szükségesnek láttam. Nem lehet eltörölni egy olyan intézményt, amelynek hasznos, vagy káros voltáról csak évek múltán lesz alkalmunk meggyőződni. Céлом a módosítással az volt, hogy néhány felülnő hibáját reparáljam, néhány hiányosságát pótoljam, egyszóval, hogy racionalizáljam a bakkalaureatus. Mindenekelőtt igyekeztem olyan értelmű könnyítést tenni a vizsgán, hogy azt a két tárgyat, amelyek felvétele a bizottságra illetőleg belátására volt bízva — eltöröltem.

Egy-egy tanár minden liceumból

Sok panasz hangzott el az ellen, hogy a diákokat nem saját tanáruk, nem

azok a professzorok vizsgáztatják, akik nyolc esztendő óta foglalkoztak velük és így pontosan ismerik képességeiket, hanem idegen városból hozott tanárok, akik a rendelkezésükre álló 5 perc alatt képtelenek reális képet alkotni maguknak a diákok tényleges tudásáról és intellektuális hajlamáról. Nos, ebben a tekintetben a következőképpen módosul a törvény. Minden vizsgabizottságban képviselve lesz a bizottság hatásköréhez tartozó liceumoknak egy-egy professzora. Vagyis, ha egy bizottság előtt három liceum diákjai vizsgáznak, úgy ebben a bizottságban a három liceum egy-egy tanárt delegál.

— Miniszter ur, ilyen körülmények között mégis idegen professzorok lesznek többségben, végeredményben mégis idegen professzoroké lesz a döntő szó?

— Azt nem engedhetem meg, hogy a helyi tanárok legyenek többségben. Több okból teszem ezt, elsősorban azért mert a professzorok, illetőleg a liceumok között versengés indulna meg ebben az esetben és a vizsga komolysága szenvedné meg...

A kisebbségi diákok könnyebbége

— A kisebbségi diákok helyzetében milyen változást hoz a bakkalaureatus módosítás?

— Igyekeztem a kisebbségi diákok helyzetét könnyíteni. Az új törvény intézkedni fog arról, hogy azokban a bizottságokban, amelyek előtt kisebbségi diákok vizsgáznak, a diákok nyelvét ismerő tanárok is helyet foglaljanak. Megengedi a törvény a kisebbségi diákoknak, hogy saját anyanyelvükön vizsgá-

hassanak, a román tárgyakat kivéve természetesen.

Elmondottuk ezután a közoktatásügyi miniszternek, hogy a zsidó oktatásnak egész sereg sérelme és problémája vár megoldásra. A közoktatásügyi miniszter válaszában kijelentette hogy a Zsidó Parlamenti Club képviselőinek inter-veneió nyomán a közeljövőben tanulmányozni fogja a héber gimnáziumok felállításának kérdését.

Három héber gimnázium

Amennyiben a zsidó lakosság kívánni fogja, készséggel fogom támogatni négy héber liceum felállítását Erdélyben, Moldvában és Bessarabiában, még ez év folyamán.

Kijelentette végül a közoktatásügyi miniszter, hogy mindazoknak a zsidó iskoláknak, amelyeket eddig megtűrtnek tekintett a minisztérium, a jövő hónapban megadja a nyilvánosság jogot. Ezt a kérdést most tanulmányozza a közoktatásügyi minisztériumnak egy speciális bizottsága.

Eddig szól Costachescu miniszter nyilatkozata. Természetesen csak kitörő örömmel üdvözölhetjük Costachescu-
nak azt a kijelentését, hogy héber liceumok létesítését hajlandó támogatni. A romániai zsidó ifjúság oktatásának a legvitatásabb problémája nyerne ezzel rendezést, a nyilvánossági jog megadása pedig különösen Bessarabiában zsidó iskolák százainak biztosítja a nyugodt normális munkalehetőséget.

Favólról sem olyan megnyugtatók azonban Costachescunak a bakkalaurea-
tura vonatkozáslag tett kijelentései, bár az új törvény lényeges könnyítéseket tartalmaz — Anghelcsu törvényével szemben.

De Costachescu szemmel láthatólag ol-
vileg ragaszkodik a bakkalaureatus in-
tézmenyéhez, ahhoz az intézményhez, amely néhány éves fennállása alatt annyira odiosusnak bizonyult. Ugy hisz-
nyira azonban, hogy nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a bakkalaureatus kér-
dése még nincs lezárva. Teljesen meg-
bízható értesüléseink szerint ugyanis a
nemzeti parasztpártban levő egyetemi
tanárok en blokk a bakkalaureatusi tör-
vény ellen foglalnak állást és el van-
nak határozva arra, hogy ezt az állás-
pontjukat tízön-vizen keresztül megvé-
delmezzik.

Kasztner Rezső.

Veszünk
**köris, juhar, szil
és diófadeszkat**
Ajánlatokat
Székely & Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt.-
hoz Targu-Mures kerünk.

Credeti palestinian
bor és cognac
a Borszövetkezeti Társaságtól
**Rischon le Cion és
Sichron Jakob**
(Báró Ed. Rothschild szőlő). Kapható a
romániai vezérképviseletnél; **Rompel**
Bucuresti, Str. Blănari 13.

Franciaország hatvanmilliárdot követel Németországtól

Páris, március 27. Politikai körökben úgy tudják, hogy a jóvátételi szakértői konferencia mai és holnapi tárgyalásai döntő fontosságúak, mert a delegációk nem akarnak husvéti szünetre menni anélkül, hogy az egy hónapja tartó tárgyalásoknak valami kézzel fogható eredménye lenne. A Le Petit Parisien sze-

rint a francia delegáció megértésének adta tanujelét a tárgyalások folyamán. Franciaország kára az elpusztított területeken meghaladja a kétszáznegyven milliárdot s ennek ellenére csak hatvanmilliárdot követelnek Németországtól.

Kolozsvár kölcsöntárgyalásai komoly stádiumba jutottak

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet már megírta, hogy Kolozsvár tanácsa több bankkonzorciummal folytat tárgyalásokat egy nagyobb városi kölcsön érdekében. Az elmúlt napk folyamán a város egy amerikai konzorciumtól kapott igen komoly és kedvező kölcsönajánlatot, amelynek perfektuálása csupán azért ütközött eddig akadályokba, mivel a konzorcium minimálisan egy három milliárd lejes kölcsön tranzakciójára vállalkozik. Az amerikai konzorciumnak ennél ki-

sebb kölcsön folyósítása ellenkezik üzleti elveivel. Értésülésünk szerint Kolozsvár város tanácsa csupán 500 millió kölcsönre reflektál s ezért körlevelet intézett Erdély nagyobb, kölcsöntigénylő városaihoz felajánlva, hogy az előnyös feltételek mellett ajánlott három milliárdos kölcsönből vegyék igénybe a szükséges összeget. A körlevélben a kölcsöntigénylő városok arra is fel lettek kérve, hogy közöljék milyen garanciákat ajánlhatnak fel a kölcsön megkötése esetén.

Vasárnap nagy meetinget tart Kolozsváron a Mizrachi-szervezet

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész világ zsidóságát foglalkoztatja a Jewish Agency kibővítésének kérdése. Tudvaló, hogy most folynak a tárgyalások egyes államok zsidósága között abban az irányban, hogy a nemcionista zsidóság hogyan képviseltesse magát a Jewish Agencyben. Mindenütt ugynevezett tárgyaló bizottságokat küldtek ki ennek a nagyfontosságú kérdésnek a megvitatására, amelyek a különböző pártfrakcióknak a Jewish Agencyben való részvételét lesznek hivatva előkészíteni.

Ez a tárgyaló bizottság Romániában is megalakult. Erdélyből a bizottságban dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József képviselők vesznek részt, míg a nemzeti alapon álló vallásos zsidóságot Wasser-

strom Sándor az erdélyi Mizrachi szervezet ügyvezető elnöke képviseli.

A Jewish Agency kérdésének fontos problémájáról fog vasárnap délelőtt fél tizenegy órai kezdettel előadást tartani Wasserstrom Sándor: „A vallás és a zsidóság útja és célkitűzése” címen. Majd dr. Fischer József az E. Zs. N. Sz. elnöke a Mizrachi mozgalom jelentőségéről fog beszélni. A meeting iránt, amelyen a nagytiszvisztőségben levő vidéki mizrachisták is résztvesznek és amelyet a kolozsvári mizrachi ifjúsági csoportok rendeznek a Ferdinand király uti zsidó iskola nagytermében már eddig is nagy érdeklődés nyilvánult meg. Itt említjük meg, hogy a rendezés külön hívja meg a meetingre az összes cionista ifjúsági egyesületek képviselőit is.

A zsidó nevelésügy problémájához

„Tórat hachinuch hajszreéli“ (Zsidó nevelés) című 200 oldalas jeles művében olyan témáról ír Hirschensohn Chaím washingtoni tudós rabbi, amelyről héber nyelven és konzervatív szel-
lemben keveset írtak. De említésreméltó ezen mű azért is mivel nagynevű írója hosszú ideig tanítással is foglalkozott és ezen téren bő tapasztalatokat szerzett. Mint rabbi, viszont alkalma nyílt a 70 éven fölül, agg tudósnak, hogy szemügyre vegye a szülők menta-
litását is, aminek ismerete nélkül lehetetlen nevelés kérdéshez hozzászólni. Ep azért jól látja Hirschensohn rabbi a zsidóságra való nevelés problémájának nehézségeit.

Természetes, hogy ott, ahol a gyermek szülei a gyakorlatban zsidó életmódot folytatnak, gyermeküket világi tudományokra legelőbb magánúton tanítatják, ott, ahol a gyermek a nap legnagyobb részét tanul-tóróban vagy a jesiván tölti, ott a zsidóságra való nevelés nem képez problémát. Mert ott ez csaknem automaticamente megoldódik. Ott

hon ugyanis gyakorlatilag sajátítja el a zsidó életmódot, az iskolában pedig annak elméletét tanulja meg.

Ellenben szinte megoldhatatlan a probléma ott, ahol a családban a zsidó gyakorlati élet nagyrészen vagy teljesen megszűnt, a gyermek pedig középiskolát látogat, ahol a zsidó vallástannak csupán heti 1—2 óra van kiszabva. Itt a gyakorlati zsidó életmódot és a vallásos hangulatot otthonról nem hozza magával a gyermek, de annak elméletét sem sajátíthatja el az iskolában, mert ehhez a heti 1—2 hittanóra nevet ségesen kevés.

Innen van aztán azon általános örök panasz, hogy a középiskolai diákok nem tudnak héberül imádkozni.

A laikus köznép azt állítja, hogy épp ezért nem is imádkozik a diákság, t. i. mert nem tud. Valóságban azonban fordítva áll a dolog: az ifjúság azért nem imádkozik, mert otthon, a gyermek leg-szűkebb környezetében nem uralkodik azon vallásos szellem amely őt az imádkozásra készítetné és mert zsenje korá-

A Matild-viz

egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

tól kezdve nem szoktatták őt fokozatosan és következetesen arra, hogy imádkozzék. Es mivel ennek következtében nem imádkozik vagyis nem gyakorolja az imáolvasást, — amit az elemi iskolában mindenesetre egyszer megtanult, — azért nem is tud. Es épp ugy elfelejtén az elemi iskolában tanult egyszerűet is, ha azt a középiskolákban és az életben nem gyakorolná.

Eszerint már most nem is azt kellene panaszkodni, hogy a diákság nem tud imádkozni, hanem azt, hogy nem akar, mert nincs benne azon vallásos érzés, amely őt az imádkozásra készítetné, ami a zsidóság szempontjából sokkal nagyobb baj.

Itt valaki azon ellenvetéssel élhetne, hogy épp arra való az iskolai hitoktatás, hogy pótolja azt, amit a szülői ház elmulaszt. Ez azonban téves, mert az iskola csak kiegészítheti, vagy kímé-lyítheti az otthoni valóság nevelést, de semmiesetre sem pótolhatja azt. Mert a zsidó vallásosság lényege nem a vallási törvények és szokások elméletileg való elsajátításában hanem azoknak a gyakorlati életben való megvalósításában áll! Ezt pedig csak a családi otthonban láthatja, gyakorolhatja és élheti át a gyermek. Ha mindez azonban a szülői házból hiányzik, ugy azt semmilyen hitoktatás nem képes pótolni vagy ellensúlyozni.

A probléma megoldásának kulcsa tehát végeredményben a család kezében van. Azért hangsúlyozza Hirschensohn rabbi minduntalan azon fontos kötelességet, amely a vallásos nevelés tekintetében a szülőkre hárul. Meg kell azonban állapítanunk, hogy ezen ismételt kihangsúlyozással Hirschensohn rabbi a problémát nem oldja meg.

Megoldásul ő is csak azt ajánlja, a mit Európában részben már megkíséreltek. T. i. zsidó iskolákat, amelyekben azonban az összes világi tantárgyakat is zsidó szellem hassa át. A világi tárgyak tankönyveit a zsidóságra teljesen jártas és a zsidóságot szerető szakemberek kell hogy megírják és ugyanígy nek végezzék a tanítást is, mert még a számtanba is belevihet zsidó szellemet az, akiben zsidó szellem van. A hittannak, zsidók történetének és a héber nyelvnek pedig annyi óraszámot kell biztosítani, hogy abból ezen tárgyak rendszeres, alapos tanításai felül még arra is jusson idő, hogy az oktató a gyermekek lelkivilágával külön is foglalkozhasson.

Mindezen követelmények nem könnyen vihetők keresztül. De ez nem jelenti azt, hogy erős kitartással, lépésről-lépésre haladva ne lehetne eredményt elérni. Csakhogy az aktív dolgozóknak is és a passzív figyelműeknek is nagy türelemmel kell lenniök, mert vallástalan családok gyermekeit való-
sakká nevelni nem tartozik a könnyű mesterségek közé.

Fleischer Lipót

INGYEN KOTTA

jegyzéket kérjen LEPAGE-**NI** Kvt.

(Cluj-Kelet tudósítójától)

előtt —
tások elő-
Gyujáról,
nak nevez-
mai politi-
szláv Bani-
ban Mani-
nemcsak
államról
inkább e-
tükben és
Mindkette-
tika szük-
patéin és
mus parti-
saját népi-
révén az e-
keresik és

Epen e-
mindig bi-
aggodalom-
ha majd M-
az ő halk-
eszmékbe
nem fog-e-
rűlni a ro-
kedésével,
a kaotikus
össze a fej-
és személy

Onkéntele-
nom, aki
almok ál-
megváltó e-
pell, a pári-
Lloyd Geor-
eau egye-
egy csav-
csak akartá

Nehéz-
zajos min-
lami magas
tartottam v-
ami fölöt-
vedélyeknek
nak. Hiszen
szütnén nem
tesen Romá-
a Masaryk-
üresedésben.
doltam — t-
tén szöjva f-
mókségétől.

Ma már
dalmaian a
utóbbi hóna-
változásokon
tikus ember-
teltek emb-
akinek türel-
telenségig t-
a gyors csel-

Alkalmam
megfigyelni
elnöki szék-
keztőség illu-
tanulni jöhe-
„szelid“ Mar-

Az első in-
senimi sem-
leegyezőse n-
politikai k-
nebbnek lát-
mindenre k-
gyelme. Eg-
hogy milyen

KAS- ANG

Füze 2

KASSÁK:

Füze 2

KÁROLY

Füze 163, kö

Lepage

Az összes gyeplők Maniu kezében vannak

Hogyan kormányoz Maniu Gyula

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány évvel ezelőtt — az utolsó averoszkánus választások előestéjén — cikket írtam Maniu Gyuláról, amelyben „a román Masaryk”-nak neveztem el őt. Azt hiszem, Európa mai politikusi közül egyedül ezzel a szláv bölccsel van igazi lelki rokonságban Maniu. Hasonlítanak egymáshoz nemcsak világszemléletükben és az államról vallott felfogásukban, de még inkább egyszerűségükben, vérmérsékletükben és puritán tiszta életmódjukban. Mindketten tülemlőknek a napi politika szűk horizontján, kiesínyes csetepatéin és nem az elzárkózó nacionalizmus partikularizmusa vezeti őket, hanem saját népük boldogulása és felemelése révén az egész emborság nagy céljait keresik és szolgálják.

Epen emiatt a hasonlatosság miatt mindig bizonyos benső szorongással és aggodalommal gondoltam arra az időre, ha majd Maniu kormányra kerül. Vajjon az ő halk egyénisége, idealizmusa és az eszmébe és emberekbe vetett naiv hite nem fog-e tragikus összeütközésbe kerülni a román politikai élet hangos túlekedésével, vajjon urra tud-e majd lenni a kaotikus helyzetben és nem csapnak-e össze a feje fölött a vad érdekhajhász és személyi intrikák sötét hullámai?

Önkéntelenül Wilsonra kellett gondolnom, aki szintén igaz ember és nagy álmok álmódója volt, de amikor világ-megváltó eszméivel a tettek mezejére lépett, a párisi békekonzferencián, a ravasz Lloyd George és az erőszakos Clemenceau egyszerűen falhoz állították és úgy csavarták az ujjuk körül, ahogy csak akarták.

Nehézem tudtam elképzelni Maniut a zajos miniszterelnökségi székben. Valami magasabb, esendesebb méltóságot tartottam volna alkalmasnak számára, ami fölötté áll a kiesínyes pártzenvedélyeknek és donquixote-i harcoknak. Hiszen Masaryk, az ő lelki rokona, szintén nem miniszterelnök... Természetesen Románia alkotmányos királyság és a Masarykhoz hasonló állás itt nincs üresedésben. De — titokban arra gondoltam — talán a régenstanács... Öszintén szólva félttem a Maniu miniszterelnökségétől.

Ma már megállapíthatom, hogy aggodalmaim alaptalanok voltak. Maniu az utóbbi hónapok alatt figyelemreméltó változásokon ment át. Az eszmék teoretikus emberéből egy napról a másikra a tettek embere lett. A híres kunklátor, akinek türelme — ugy látszott — a végzetlenségig terjed, minden átmenet nélkül a gyors cselekvések terére lépett.

Alkalmam volt közvetlen közelből megfigyelni Maniu Gyulát a miniszterelnöki székben. Sok politikus, aki a vaskezűség illúziójában tetszeleg magának, tanulni jöhetne energiát és aktivitást a „szelíd” Maniutól.

Az első impresszió: Romániában ma senki sem történehet Maniu tudta és beleegezése nélkül. A legfontosabb külpolitikai kérdésektől a legjelentéktelenebbnek látszó közigazgatási problémáig mindenre kiterjed a miniszterelnök figyelve. Egészen megdöbbentő néha, hogy milyen behatóan foglalkozik Maniu

az összes minisztériumok legapróbb részletjeivel is. A kormányzás összes szálai Maniu kezében futnak össze, aki erős kézzel tartja a gyeplőt és átvilágítás nélkül, nála eddig szokatlanszerűségeit és határozottsággal dönti el az eléje kerülő ügyeket. A kormányon belül hatatlan tekintélye van és miniszterei úgy tekintenek fel rá, mint tanítványok a mesterre, akinek véleménye megfellebezhetetlen. Ez a feltétlen engedelmesség és fegyelem azonban nem egy diktatori szigor eredménye, hanem inkább patriarchalis jellegű, amelynek forrása egészen mélyről fakad: az emberi szívből. A miniszterek nem parancsokért, hanem tanácsért és utbaigazításért járulnak főnökük elé.

Maniu ma a legfőbb panaszfórum Romániában. Akit valami sérelem ért, akit kidobtak hivatalából, akinek elvették a nyugdíját, akit mellőztek az előléptetésnél, aki nem érzi jól magát, az mind Maniuhoz megy panasza. És Maniu a fizikai lehetőség határain belül mindenkinek fogad, mindenkit meghallgat és mindent elintéz. Az emberek természetesen megfellebeznek róla, hogy a napnak csak 24 órája van és hogy Maniunak is kell néha — bár keveset — aludni is. Reggel 6 óráig este 9-10 óráig dolgozik megszakítás nélkül a miniszterelő.

Nagyon érdekes a kisebbségek viszonya Maniuhoz. Ő az egyedüli fix pont, amelybe belefogóznak és reményeiket benne összpontosítják. A kormány többi tagjaival szemben már távolról sem ilyen jó a véleményük és a régi miniszterek egyes ténykedéseiben egyenesen kisebbségellenes tendenciákat gyantának. D azért van itt Maniu Ha Raducanu miniszter a szövetségi törvényre a zsidók tyukszemére lép és nem akarja a besszarábiai zsidó szervezetek autonómiáját elismerni, akkor a zsidó képviselők Maniuhoz mennek és Maniu miniszterelő elintézi a dolgot. Meggyőzi Raducanút, hogy a zsidók kívánsága méltányos. Ha Madgearu miniszter a borvíz-források nacionalizálásával a magyaroknak kellemetlenkedik, akkor a magyarok szintén Maniuhoz mennek, aki mint a Déke angyala közelébe és megszelidíti Madgearut. Így vannak a németek, a rutének, sőt a szocialisták is.

Azt hiszem, titokban a liberálisok is Maniuhoz járnak protekciókért. Ő a parlament összes kisebbségi és ellenzéki pártjainak a patrónusa, akiben már nem is a pártment, hanem az igazságos bíró látják.

Maniuhoz bejutni tőle audienciát kapni a legnagyobb művészetek egyike. A türelmem művésze kell hozzá. Idővel mindenki bejut csak ki kell várni. Néha be-

lelelik egy hétre de megcsúsz az is, hogy két hétnél előbb nem lehet bejutni hozzá. Maniu előszobájában láttam képviselőket is, akik harmadik-negyedik napja várakoztak arra, hogy Maniuvall beszélhessenek, de még nem került sor rájuk. A miniszterelnökségi palotát hajnalról napestig megszállva tartják az audienciára várók.

Mint hogy az én dolgom sürgős volt, gondoltam, megpróbálom hátha a parlamentben tudok beszélni vele. Beszéltem is. De az első napon azt mondta, hogy egy besszarábiai küldöttség várja, akikkel haladéktalanul tárgyalnia kell, a második napon pedig alig érkezett a parlamentbe máris a régenstanácshoz kellett mennie. A harmadik nap végre azt mondta, várjam meg, amíg leszavaz a bányatörvényre, azután kísérjem el és majd az autóban beszélgetünk. Szegény Maniu, még az autóban is audienciákat kell, hogy adjon.

Megvártam. Amikor kifelé mentünk a kamara épületéből, az egyik szolgáló mély meghajlással boldog ünnepet kívánt a miniszterelnöknek.

— Csakugyan... vakációra megyünk... — jutott eszébe Maniunak és hirtelen keresgélni kezdte a zsebében. Elővette utazási igazolványát, amelyben néhány ezres és ötszázás volt.

— Fogja ezt az ünnepre — és átadott a szolgálónak 500 lejt. Hol vannak a többiek?

Jötték sorjában. Mindegyiknek ragyogott az arca és mindegyik kapott 500 lejt. A szolgálatos csendőrök és állam-biztonsági emberek is. Az egyik szolgáló így kiáltott:

— Kívánom excellenciának, hogy addig maradjon kormányon, amíg megkoronázzuk a kis Mihály királyt.

Maniu látható örömmel fogadta a szolgáló jó kívánságait és a bajusza alatt mosolygott. Az összes karrikaturisták ezt a mosolyt igyekeznek megfogni, de még egyiknek sem sikerült.

Szép sorjában elosztotta minden pénzt. Pedig volt nála jónéhány darab ezres. A végén már a télikabátja zsebéből halászta ki a gyűrött százásokat. Az állam-biztonsági embereknek már csak 300 lejt maradt. Ők a kapun kívül vigyáznak a rendre...

Másokat a sok munka és gond leszedi a lábáról, idegessé teszi és időnek előtte megöregíti. Maniuvall az ellenkező történet. Megfiatalodott. Nekem legalább az volt az impresszióm, hogy kedélyben és temperamentumban ma legalább 10 évvel fiatalabb, mint akkor volt, amikor nem volt egyéb gondja csak az, hogy kormányra kerüljön.

— Na, hogy vannak Kolozsváron, mit csinálnak? — fordul hozzám jókedvűen.

Csődkerések tömege a nagyváradai törvényszéken

(Oradea-Nagyvárad, március 27. Az Uj Kelet tud.) Az évek óta egyre jobban súlyosbodó gazdasági válság Nagyváradon az új rezsim intronálásával sem enyhült. Ezt bizonyítja a nagyváradai törvényszékhez érkezett csődkerések hatalmas száma is, amelyeket Nagyvárad régiebb kereskedői ellen nyújtottak be. A legrégibb és legmegbízhatóbbaknak tartott vállalatok ellen adtak be csődkeréseket, melyek Nagyváradon érthető megdöbbenést váltottak ki és szomorú képét mutatják annak, hogy az ország kéll elmulnia, hogy a kereskedelem rendszer kerékvágásába jusson.

A legnagyobb feltűnést a negyven év óta működő Huzella és Pfaff cég ellen beadott csődkerés keltette Nagyváradon

A Huzella és Pfaff cég egyike volt a legszilárdabb női és férfidivatáru üzleteknek Nagyváradon. A cég ellen az OGAO brassói cég kérte meg a csődöt egy 21 ezer 900 lejes nyílt követelésért. A csődkerés indokolásában a cég azt állítja, hogy a Huzella és Pfaff cég fizetési-képességét jelentett be és üzlethelyiségét ismeretlen helyre költöztette át.

Ugyancsak most érkezett csődkerés Neumann József nagyváradai malomtulajdonos ellen is. A csődkerést a Pártos és Társa lugosi cég tette egy hatvenezer lejes követelésért.

A Sonnenfeld József játékaru céget két németországi játékarugyár perelte be, a Perissmann leipzig-i játékgár és Schmeirbaeh berlini cég 30, illetőleg 23 ezer lejes követelésért.

A Victoria kertészeti rt. ellen több

Ujdonság!!

Kölniviz!!

Nizzai ibolya
Certifolia vörös róza
Török fehér dohány
Erdélyi lila orgona

Concentrált tartós illatokban 1/4 liter 80.- lei.

Rózsa M. Royal

drogéria Főter 26. szám

Hogy vannak megelégedve a zsidók a kormányval?

Be sem várja a választomat.

— Ugye megszűntek az antiszemita kilengések? Nyugalom és rend van az országban. És maguk nagyrészt kereskedők... Hát nem érzik, hogy szabadabb a levegő? Nincsen annyi korlát, mint régebben volt. Lehet mozogni, lehet nyugodtan dolgozni.

— Egy-két jeleintéktelen incidenstől eltekintve — válaszolom — csakugyan teljesen megváltozott a helyzet és az atmoszféra ma összehasonlíthatatlanul kedvezőbb, mint azelőtt volt. De az az impresszióm, hogy megint készül valami. Bizonyos elemek nem tudnak beletnyugodni...

Ne tartsanak semmitől. Elég erősek vagyunk, hogy a rendet és a békét mindenki vel szemben meg tudjuk védeni. Semmiféle rendezárást és semmiféle kiengést nem fogunk tűrni.

Felhívom Maniu figyelmét a külföldi sajtó, különösen a zsidósághoz közelálló sajtó magatartására, amely Maniu kormánykerülése óta teljesen megváltoztatta hangját Romániával szemben. Azok a lapok, amelyek ezelőtt a legvehemensebben támadták Romániát, ma feltűnő szimpátiával és elismeréssel írnak Maniuról és az általa inaugurált rendszerről.

Maniu tisztában van ezzel és nálánál talán senki sem tudja jobban, mennyit ártottak az országnak az utóbbi évek szomorú emlékeztetői kilengései és hogy milyen nehéz ismét megnyerni a külföld bizalmát. Ennek a kormányának épp az a legnagyobb feladata, hogy helyreállítsa a nagyvilágban Románia presztizsét és megszerezze számára azt a tiszteletet, amely súlyánál és helyzeténél fogva neki kijár.

És ki lenne alkalmasabb erre a szép misszióra, mint Maniu Gyula.

Marton Ernő.

KASSÁK szenzációs új könyve
ANGYALFÖLD

Füze 231 Lei, kötve 299 Lei.

KASSÁK: Napok a mi napjaink.

Füze 204 Lei, kötve 272 Lei.

KÁROLY: 500-ik emelet

Füze 163, kötve 231. — Uránvétellel küldi

Lepage könyv-üzlet **Cluj-Kvár.**

WATERMAN
töltőtoll részletre **LEPAGE** -nál Kvár

Schellack-ban, mindenféle minőségben, Románia legjobb beszerzési forrása.
Ullmann József és Fia
festékek vegyáru import ORADEA.

Tizenötezer sékelre számít Erdélyben a cionista világszervezet

Az egész világon páratlan lendülettel indult meg az ideai sékelakció

Julius 28-án ül össze Zürichben a tizenhatodik cionista világszervezet, amely új korszakot fog megnyitni a zsidó nemzeti mozgalom és a Palesztina-munka történetében. Ezen a kongresszuson fog eldőlni hogy Erec Jisráélnek zsidó alapokon való felépítése tényleg tempót vegyen s uju vérkeringés frissítse fel az ellankadt erőket azoknak a bevonásával, akik eddig különböző okokból távol tartották magukat ettől a nagy és az egész zsidóság részére egyformán történelmi jelentőségű munkától. Ezek a tömegek eddig is szimpátiával kísérték azt a héroszi erőfeszítést, amely a megfelelő anyagi feltételek elégtelensége miatt nem tudta 100 százalékosan megvalósítani a maga elé tűzött programot és az elért komoly eredmények ellenére, a zsidó néptömegeken, különösen a keleti zsidóság nyomorgó, üldözött és pusztulásra ítélt milliói kívül maga a palesztinai zsidóság is elfáradt a sziszifuszi megerőltetésben és egyre nagyobb türelmetlenséggel várja, hogy az országépítés munkája és a vele összefüggésben álló népmentési mozgalom elevenebb léttel, sulyosabb eredményekkel és felfokozott lendülettel haladjon az évezredek álom megtestesülése felé.

A zsidó tömegek és a vezetőkörök túlnyomó része ezt a nagyvonalú épi tőmunkát meg akarja osztani azokkal, akik az eddigi szimpátián kívül most praktikus kötelezettségeket, részt és felelősséget hajlandók vállalni a zsidó Palesztina-mielőbbi megteremtésében. Vannak azonban akik minden gazdasági és pénzügyi megfontolás ellenére is attól tartanak, hogy a zsidóság nemcionista rétegeinek bevonása komolyan veszélyeztethetné a Palesztina-munka szellemi s erkölcsi jelegét mely eddig kizárólagosan zsidó nemzeti karakterű volt. Nem egyszerű politikai meggyőződésekről van szó, nem párt-szempontról, a zsidó nép további fejlődésének és jövője alakulásának kérdése az, amelyben a tizenhatodik cionista kongresszusnak döntenie kell. Ez a döntés óriási felelősséget hárít azokra, akik a döntésben részt vesznek és ez a körülmény ad az összes eddigi alkalmaknál nagyobb jelentőséget azoknak a szavazatoknak, amelyek a sékel formájában adnak le az egész világ cionistái a zürichi kongresszusra szóló delegátusválasztásokon.

A kongresszusra kiküldendő delegátusokon keresztül a sékelvezetők tömege fogja eldönteni a Jewish Agency sorsát, vagyis a nemcionista zsidóságnak a Palesztina-munkában való részvételét. Minél több sékel tud a Cionista

Világszervezet összegyűjteni, annál nagyobb befolyása lesz a Jewish Agency ben és ennek révén biztosítani tudja majd a közös Palesztina-munka nemzeti jellegét. Ennek tudatában az öt világrész minden országában eddig példátlan lendülettel indult meg a sékelakció és a zsidó tömegek mindenütt átérzik a helyzet komolyságát és már az eddigi jelentések is a sékelvezetők számának hatalmas emelkedéséről számolnak be.

Közel 700 ezer sékelt akar a Cionista Szervezet kapni erre a kongresszusra és ebből tizenötezer sékelnek, Erdélyből kell kikerülnie. Alig férhet kétség ahhoz, hogy az erdélyi zsidóság, a kedvezőtlen gazdasági viszonyok ellenére be fogja hozni a kirótt kontingenst és minél több delegátussal fogja hallatni szavát Zürichben, ahol talán éppen ezek az erdélyi delegátusok döntenek majd el Palesztina és a zsidó nemzeti mozgalom további fejlődésének sorsát.

Állampolgárságra és nemzetiségre való tekintet nélkül minden erdélyi művész részt vehet a Nemzeti Szalon kiállításán

A műkedvelői előadásokra csak a művészeti vezérinspektor engedélye szükséges

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tud.) A kultuszminisztérium kolozsvári vezérfelügyelője arról értesíti lapunkat, hogy az ideai országos nemzeti műkiállításra, a Nemzeti Szalonra az előkészületek a legteljesebb mértékben folyamatban vannak. Képeket és szobrokat április tizedikéig lehet beküldeni a Sala Kiseleff címére (Bucuresti-Bulevardul Kiseleff No. 9.) A képeket rájárással, felfüggesztésre szolgáltató kárpoccsal, vagy karikával a szobrokat agyagból való talpazattal kell ellátni. A grafikai rajzokat le kell vastag papírra ragasztani és formáiban, kiállíthatóan beküldeni. A művész nevét a festmény hátán is fel kell tüntetni. Fontos rendelkezése a kiállításnak, hogy abban minden Erdélyben élő művész résztvehet állampolgárságra és nemzetiségre való tekintet nélkül. Ajánlatos, hogy a munkaközpont minél előbb küldjék le, minthogy a zürichi legközelebb már összeül.

Isac Emil művészeti vezérinspektor ez alkalommal megerősítette azt is, hogy a műkedvelői előadások engedélyezése nem függ más hatóságoktól, csak a művészeti vezérinspektoratustól. Műkedvelői előadások engedélyezése ügyében tehát egyenesen hozza kell fordulni.

A cenzura megszűnt — mondotta továbbá Isac Emil — és csak azokat a darabokat kell bemutatni, amit Magyarországról érkezett színésztársulatok akarnak előadni. Utanon korlátlanul lehet játszani bármily darabot és ha valaki ellen a hatóságoknak akár állambiztonsági akár egyéb szempontból kifogásuk akad, az ügyészségnél fellebbezést tesznek, amely az 56-ik paragrafus alapján teszi folyamatba az eljárás az illető színház ellen. Az ügyészség esetleg beszüntetheti a darab további előadását. Ugyanígy megszűnt a könyvcenzúra is.

Az erkölcsteleennek tartott szindarabok sorsa fölött ki rendelkezik?

Ha a hatóságok erkölcsteleennek tartanak egy darabot, akkor erről első sorban a Nemzeti Színháznak tesznek jelentést, amelynek igazgatója a darabot levétetheti az illető színház műsoráról. Ha a színház igazgatója sérelmesnek találja magára ezt az intézkedést, felelbezzhet a Semmitörvényhez, amely rövid idő alatt dönt végleges érvénnyel.

A vezérinspektor közölte végül, hogy tizennégy évvel ezelőtt írott darabját, az „Ifjú apácát” Olaszországban és amerikai színházakban műsorra tűzték ki.

DR. HERZL TIVADAR

ŐSÚJORSZÁG

(ALTNEULAND)

REGÉNY

HA AKARJÁTOK NEM MESE . . . !

FORDITOTTA:
MÁRKUS ALADÁR

Ara füzve 120.— lej, diszkötésben 240.— lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Gutfried és Herschtovits
cég kötött-szövött és rövidáru engro raktárát megvettem. Üzlet-át szervezés miatt raktáron levő árukat egy tömegben vagy tételekben olcsón eladó.

Gutfried Simon

ORADEA, Piața Unirii 12.
Állandó nagy alkalmi vétel- és eladások.

A budapesti törvényszék talmud-szakértőkkel vizsgálja felül egy antiszemita író fennedenciózus talmud fordítását

Budapest, március 27. — Luzsénszki Árpád író és könyvkiadó 1927 nyarán röpiratokkal árasztotta el a közönséget, amelyben talmud-fordítását ajánlotta s azt írta, hogy ez a talmud-fordítás rituális gyilkosságokat és szeméremsertő, erkölcstelen fejezeteket tartalmaz. Egy ilyen körlevelet Fried László pécsi cégvezető is kapott, aki nyílt levelezőlapokon azt írta, Luzsénszkinak, hogy «hazug, rágalmozó, gazember vagy, taktudatosan konkolyt hintesz s könyved első soraitól az utolsóig hazugság». Luzsénszki rágalmozás címén pórt indított Fried ellen, akit annakidején a járásbíró 24 pengő pénzbüntetésre ítélt. A törvényszék felelbbviteli tanácsa az elmúlt évben megsemmisítette az ítéletet s a valódiság bizonyítását elrendelte.

Az ügygel kedden foglalkozott a budapesti büntetőjogi bíróságon dr. Jakab büntetőbíró. A valódiság bizonyítását a törvényszék végzése szerint különösen arra vonatkozólag kell lefolytatni, hogy a Luzsénszki által közzétett talmud-fordítás megfelel-e a talmud eredeti szövegének, különösen abban a részében, amely a kereszténységre sértő okitételeket tartalmaz s arra is, hogy a Luzsénszki-féle fordításban a talmud egyes részei eredeti összefüggésükből kiszakítva vannak-e közölve és csoportosításuk által nyerik-e azt az értelmet, amelyet Luzsénszki nekik tulajdonít.

A tegnapi tárgyaláson, amelyen a feleperes dr. Hindy Zoltán ügyvéddel jelent meg, az alperest pedig dr. Ballagi Ernő ügyvéd képviselte, a szakértők megválasztásáról volt szó. A bíróság hosszú eszmecsere után úgy hozta meg végzését, hogy megkeresést intéz a budapesti tudományegyetemhez, hogy jelöljön ki egy olyan egyetemi professzort, aki az eredeti talmudot ismeri azzal tudományosan foglalkozik, azt magyarázni s egy magyar fordítással összehasonlítani képes. Dr. Ballagi Ernő ügyvéd kérte, hogy a kijelölendő egyetemi professzoron kívül dr. Blau Lajost, az országos rabbiképző intézet rektorát is jelölje ki szakértőnek a bíróság. A bíróság elrendelte mindkét szakértőnek kihallgatását, akiknek a vitás talmud-fordítást ki fogják adni.

Egy svéd pilóta is óceánrepülő-utrá készül. Párisból jelentik: A Le Figaro oslói tudósítójának közlése szerint Aarberg svéd pilóta Jacobsen norvég pilótánövel óceánrepülő utat tervez a skandináv partokról Északamerika északi partvidéke felé.

Hirdessen az Uj Keletben

Pár nap múlva megjelenik!

Zsidó dalok

Eisikovits Miksa szerzeményei

Előjegyezhető az „UJ KELET” könyvosztályában.

Cu
H
B
a

(Bucur
Uj Kelet
megünne
ünnepek
pott. Hia
nódus ug
ikén kell
nagy ré
szerint,
nepelni é
ven vesz
ven raga
komoly v
a falvaki
élet
az inter
nek élé

aki nem
ciójával
kációt hi
Lupu v
jelenleg
sedett he
professzo
ni a má
mozgalma
lalása an
alatt álló
bizonyos
lési rituá
Az a prop
ki részbe
naptárren
Cuza prof
szervezte
nye. Erre
is, hogy
Cuza ér
hivelt

Az értekez
tak meg, e
sát határo
Azt, hogy
akeióprogr
lehet tudn
rint az ak
chia purif
ják meg, s
sem értend
alapon hog
5-ikén ün
állítólag n
ünnepe szá
nem csupa
is megün
Bármiké
ciót lefoly
az agitá

Jasimegye
ság uralko
lakossága

Fiók 1: S
Fiók 2: C
Fiók 3: S
Fiók 4: S

Ünnepi k
naponta h

Cuza professzor vette át a hivatalos husvét elleni mozgalom vezetését

Bessarabiában és Moldovában nagyon feszült a helyzet, mert az egyházi hatóságok nem engedik meg az ortodox husvétnak május ötödöki ünneplését

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tud.) A görögkeleti husvét megünneplése körül támadt izgalom az ünnepek közeledtével ismét lángra kapott. Hiába határozott az ortodox szinódus úgy, hogy a husvétnak március 31-ikén kell megünnepleni, a lakosság igen nagy része az eredeti naptári beosztás szerint, csak május ötödikén akar ünnepleni és sokan vannak akik rossz néven veszik, hogy a szinódus oly mereven ragaszkodik döntéséhez, ami által komoly vallási villongásokat idézett elő a falvakban. De

élénk ellenzékre talált a szinódus az intellektuelek táborában is, melynek élén dr. Nicolae Lupu volt belügyminiszter áll.

akl nem a kormány helyzetét akarja akciójával megnehezíteni, hanem purifikációt hirdet az egyházi hierarchiában.

Lupu volt miniszter a svanyolnátha jelenleg ágyhoz köti és az így megüresedett helyet várta. A. C. Cuza jasi professzor foglalta el és ő akarja átvenni a május ötödikén ünnepleni akarók mozgalmának vezetését. Cuza szerepválalása annál könnyebb, mert a vezetés alatt álló antiszemita liga mindenkor bizonyos vallási alapon működött és vallási rituálékat is felvett programjába. Az a propaganda, melyet Moldova északi részében évek óta folytatnak az új naptárrendezés ellen, állítólag közel áll Cuza professzorhoz és a LANC ottani szervezetei tevékenységének eredménye. Erre enged következtetni az a tény is, hogy

Cuza értekezletre hívta össze párt-híveit a husvét megünneplésének kérdésében.

Az értekezlet, amelyet Jasiban tartottak meg, energikus ellenakció beindítását határozta el.

Azt, hogy az antiszemita liga milyen akcióprogramot dolgozott ki, még nem lehet tudni. Minden valószínűség szerint az akciót nem az egyházi hierarchia purifikálásának jelszavával indítják meg, amelyet a nagy tömegek még sem értenek hanem kizárólag azon az alapon hogy az ortodox husvétnak május 5-ikén ünnepléjék meg. Az agitáció éle állítólag nem a hivatalosan elrendelt ünnep szabotálására fog irányulni, hanem csupán arra hogy május ötödikén is megünnepléssék a husvétnak.

Bármiként is tervezi a LANC az akciót lefolytatni

az agitáció hatása már kezd mutatkozni.

Jasimegye falvaiban nagy nyugtalanság uralkodik és a szomszédos megyék lakossága is követeli, hogy május ötödi-

kén ünnepléssék. Fimcn, moldovai rsek azonban minden irányu kérését, deputációt és memorandumot vissza a sított azzal hogy a nép köteles tiszteletben tartani a szinódus határozatát. A helyzet komolyságára mi sem jellemzőbb, mint az, hogy

Párlita község népe vasárnap erőszakkal bezárta a templomot és nem engedte meg a papnak hogy a virágvasárnapi istentiszteletet megtartsa.

Az izgatott atmoszférára való tekintettel Jasimegye prefektusa táviratilag fel

Április elsején megnyílik a telefonforgalom Románia és Magyarország között

Száznegyvenkét lejbe fog kerülni egy 3 perces beszélgetés

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tud.) A román és magyar postavezérgazgatóságok között létrejött a megegyezés a két állam közötti közvetlen telefonösszeköttetés felvételére vo-

natkozólag A telefonösszeköttetés egyelőre Bukarest-Budapest, Arad-Budapest, majd Kolozsvár-Budapest és Nagyvárad-Budapest között fog megkezdődni. A telefonbeszélgetések díja

1000 drb. szebbnél-szebb fiu és leánykaruha érkezett a Népáruházba Calea Regele Ferdinand 33. Darabja 95 lei.

kérte a belügyminisztériumot, hogy intervencionáljon Miron Christea régens-patriarchánál a husvétnak a régi naptár szerinti megünneplésének engedélyezése érdekében. Mironescu és Rascanu képviselők is akcióra készülnek illetékes helyen, hogy Moldova és Bessarabi lakosságának vallási kívánságait honorálják.

Egymilliárd lejt fizetett ki eddig az állam belföldi adósságaiból

A követelések 70 százalékát azonnal folyósítják, a kamatok kérdését később fogják rendezni

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tud.) A Banca Nationala ma folytatta a belföldi adósságok kifizetését Eddig egymilliárd lejt került kifizetésre Az adósságok verifikálásának módosításaira és a kamatok kérdésére vonatkozólag ma délelőtt folytatódott a tárgyalások a pénzügyminisztériumban és elvi

megállapodásra is vezettek olyan értelemben, hogy a fizetési utalványok értékének 70 százalékát azonnal fizetik ki, a hátralévő rész kifizetésére nézve pedig a két fél, adós és hitelező közösen megegyezik egyben megállapodást létesítenek a kamatokra nézve is.

A lapok értesülése szerint a kisebb

vállalatok nagyrésze nem is kíván kamatot, csupán egyes nagyobb cégek ragaszkodnak hozzá. Az állami hatóságok álláspontja szerint a szállítók az államnak számított árak kalkulációjánál már tekintetbe vették azt a rizikót, hogy késedelmi kamatot nem kapnak.

Bernard Shaw nyilatkozik

a beszélő filmről, az ifjuság olvasmányairól, a születések korlátozásáról és egy esetleges angol-amerikai háborúról

London, március 27. Bernhard Shaw, a nagy satirikus újabban megint nyilatkozott azokról a problémákról, amik őt, az író és gondolkodót legközelebről érintik.

— A színházat — mondotta — nem a beszélő film részéről fenyegeti veszély, hanem a drónéki küli távolbalátás részéről. Nem szabad elfelejteni, hogy a színház jóval kevesebb kényelmet nyújt, mint bármelyik kisigényű család otthona. Kérdelem, az az ember, aki nagyon jó rádiókészülék fölött rendelkezik, elmenne koncertekre, ha zenei szükségletét kielégítik a hullámokon terjesztett ütemek?

— A minap valaki megkérdezte tőlem, mit tartok a könyveknek szülőknél és jóakarók által történő cenzurájáról? Nos, én azt mondom: minden könyvet oda lehet adni a gyermek kezébe, mert a gyermek csak azt fogja fölfedezni benne, amit az ártatlansága belemagyaráz. A tizenkét évesnél korosabb gyermekek számára meg kellene engedni, hogy verseket olvassanak, tárlatokat nézzenek, színházba járjanak és moziba, tisztára azért, hogy ébredő szexuális érzéseiket kiműveljék azzal, hogy ezeket az érzéseket a szépség, műveltség, finomság és magasztosság érzeteivel összekapcsoljuk. Huszonegy éves fiatal embereknek oly jellemzősültség fölött kell rendelkezniük, hogy kikérjék maguknak hivatalos prókátorok jótanácsait.

Bernard Shaw ezután nyilatkozott a születések korlátozásáról. A legtöbb ember számára ez a probléma valóságos „tabu”, amiről nem szeretnek nyil-

kozni, talán nem is mernek gondolni rá. Sokan azzal érvelnek, hogy az egyszerű emberek, a nép, visszaélne azzal az ismerettel, amit ezzel a kapcsolattal szerzett. Bizonyos, hogy visszaélés fog történni. A kémiairól való emberi ismeretek eredményezték a mérgező gázok gyártását. Ha nem tanultunk volna meg olvasni, írni és számolni, akkor nem irtak volna rossz könyveket, nem írnának gyalázó, rágalmozó névtelen leveleket, nem hamisítanának csekket, nem plagizálnának. Minden ismeretet jóra és rosszra lehet fölhasználni. A kapitalizmusnak köszönhetjük a tulprodukciónak problémáit, amiket kivándorással igyekszünk megoldani olyan időben, amikor Amerika egyre szigorubbant zárja el kapuit a többi világ szülőltjei elől.

A szocialisták azt mondják, hogy általalakulás oldhatná meg legjobban ezt a kérdést. A papok viszont az önmegtartóztatást ajánlják. De vajjon van-e időnk bevonnai a szocializmust és vajjon van-e kedvük a zembereknek az önmérsékletre?

Azt is mondják, hogy a születéseket a családi boldogság érdekében nem szabad korlátozni. Nos erre leghatásosabban azok a biográfiák felelnek, amik most jelennek meg Charles Dickens család életéről. Dickens felesége ugyan is évről-évre gyermeket hozott a világra és ez volt oka a házasságok egymástól való elidegenedésének.

Az író cikke végén megkérdezi, van-e lehetőség arra, hogy Anglia és az Egye-

sült Államok háboruba keveredjenek. „Nincs — mondja Shaw — nehezebb feladat a világon, mint megakadályozni angol származású embereket abban, hogy egymással veszekedjenek. Nemrég történt, hogy a Nagybritánia és Unio közötti évszázados békét ünneplték egy gyűlésen. Ezen a gyűlésen Canterbury érseke, az amerikai nagykövét és más előkelőség főleg arról a csodáról beszélt, hogy a két rokon-nemzet ilyen hosszú ideig nem háboruszkodott egymás ellen Holott tényleg az egész idő alatt alig volt tíz perc, amikor a két nép nem akarta volna egymás torkát keresztülharapni.

— Amikor arcszine fakó, szürkés-sárga és tekintete bágyadt, amikor szomorú, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötrik, amikor epepangás, gyomorlajás, felfúvódás és fejnnyomás ki-nozzák, olyankor tanácsos néhány napot át reggel éngyomorra 1—1 pohár természetes «Ferenc József» keserűvizet inni. Az ő- és újvilág orvosai azért rendelik a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Fiók 1: Str. Memorandului 25. Tel. 23.
Fiók 2: C. Reg. Ferdinand 32. Tel. 159.
Fiók 3: C. Reg. Ferdinand 77. Tel. 342.
Fiók 4: Str. Regina Maria 27.

Ünnepi kalács, diós-, mákos patkó, naponta háromszor friss vajassütemény házhoz szállítva!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kaszner Rezső,
Str. Carol 81.
az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kolozsvári hirdetőink figyelmébe

Lapunk részére a kolozsvári piacon hirdetési kötések létesítésével a mai naptól kezdve kizárólagos joggal a

RUDOLF MOSSE RÉSZV.-TÁRS.

Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-ucca) 37. Telefon: 4-13 és

LLOYD EXPRESS

Str. Gelu 20. sz. — Telefon: 14-55. helybeli hirdetési irodákat biztuk meg. Kiadóhivatalunk közvetlenül, elhízképezt, a mai naptól kezdve, csak apróhirdetéseket és 3 megjelenésnél nem többre szóló alkalmi hirdetéseket vesz fel. Kérjük tehát hirdetőinket, szíveskedjenek minden újítás ügyében teljes bizalommal e két megbízott hirdetési iroda valamelyikéhez fordulni. (A Lloyd Express utján feladhatók hirdetések a dr. Sámuel Jenő divatruházában. Calea Regele Ferdinand (v. Westelényi-u.) 3. és Gárdi fényképész műtermében, Főter 3 szám is.)

A miniszterelnök Badacsonyban tölti a húsvétot. Bukarestből jelentik: Manin Gyula miniszterelnök szerdán este utazott el Bukarestből, miután előzőleg hosszabb megbeszélést folytatott Alevra tábornokkal, aki egyelőre húsvét utáni szabadságot kért. A miniszterelnök Kolozsváron át Badacsonyba utazik édesanyjához és ott fogja tölteni a húsvéti ünnepeket.

Felhívás a KKL biztosokhoz! Március hóval a purimakeió legnagyobb részben lebonyolódott. A március havi kimutatásban mutatkoznia kell a purimakeió eredményének. Március 31-én a nagytisztázás Kolozsváron ülésezik. A beutazó nagytisztázási tagok szívesen vállalják a purimakeió eredményének átadását. Állítsa össze azonnal elszámolását és a pénzt személyesen, vagy táviratilag küldje hogy az még a március 31-i zárásban benne foglaltassék s így az április havi kimutatásban szerepeljen. — A Keren Káje metli erdélyi irodája.

A mexicói kormány segítséget küldött csapatainak. Párisból jelentik: Mexico-cityi jelentés szerint a kormány utba indította Cardenas tábornokot nagyszámú csapatok élén, hogy a szorongatott helyzetben levő kormányzatnak mielőbb segítséget nyújthassanak a felkelőkkel szemben.

Holttest az utcán. Tegnap délután a kolozsvári Gen. Poetas-utca 19. sz. háza előtt egy emberi holttestet találtak a járőrök. Azonnal a helyszínrre érkezett Boca ügyész és a rendőrség közegei, akik megállapították, hogy a hulla László Mózes munkásemberrel azonos, aki az utcán gutaütés következtében halt meg. László Mózes holttestét beszállították a bonctani intézetbe.

Ezer pengő pénzbüntetésre ítélték Vészi Józsefet. Budapestről jelentik: A büntető törvényszék Töreky tanácsa előtt ma volt a fő tárgyalása Vészi József, sajtó utján elkövetett rágalmozási bűnperének, ki ellen Feleki Pál emelt vádat ily címen, a Pester Lloydban két évvel ezelőtt megjelent egyik cikk miatt. A tárgyalás elején Vészi József kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, a cikket, közérdekül írta. Ezután lefolytatták a bizonyítási eljárást melynek eredményeként a bíróság bűnösnek monotta ki Vészi Józsefet a rágalmozás vétségében s ezer pengő pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette.

Aláírták a jugoszláv-görög döntőbíráskodási szerződést. Belgrádból jelentik: A jugoszláv külügyminisztérium fogadótermében Karapinos görög és Kumanudi jugoszláv helyettes külügyminiszterek aláírták a görög-jugoszláv barátsági és döntőbíráskodási szerződést. A két nemzet kormánya az okmányban kötelezettséget vállalt arra, hogy a békeszerződések által teremtett állapotot minden rendelkezésére álló eszközzel fenntartani törekszik és a másik féllel szemben háborút nem visel, hanem minden vitás kérdést egymás között igyekszik békés megoldáshoz juttatni.

Hűvösebb időjárás várható. Hamburgból jelentik: Az obszervatórium meteorológiai intézetének időjárásprognózisa szerint felhős, nappal hűvösebb időjárás várható helyenként lecsapódásokkal.

AZ ISKOLA TERHE adott sápadtá, vén nává lett gyermekek a leggyorsabban úgy kapnak erőre, ha a reggeli és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál **Ovomaltine**-t adunk.

Heves hóviharak voltak Stracóban. Rómából jelentik: Ideérkezett jelentések szerint Stracosa tartományban heves hóviharak voltak s a partvidéken szökőár pusztított végig. A narancs és citromültvényekben a hóviharak óriási károkat okozott. A heves hóvizatart erős jégeső követte, amilyenre már régen nem emlékeznek ezen a vidéken.

A bajor Alpokban újra havazott. Münchenből jelentik: A bajor Alpok magasabb régióiban ma újra havazott. A téli sportok kedvelőinek rendelkezésére már ismét kitűnő ski és rodlipályák kínálkoznak itt a március végéig ellenére is.

Katonák harca egy detektívvél. Tegnap este különös botrány játszódott le vasutkörnyéki Simplon vendéglőben, ahol Păcurariu Ioan káplár egy baka társaságában mulatott. A káplár Ugranescu Anghel katonaszökevényt szállította haza ezredéhez, de ugylátszik utközben annyira összebarátkoztak, hogy a káplár szívesen felzetelt egy pár kupica pálinkát a felügyelete alá helyezett szökevényre. A cseh kifizetése során azonban nézeteltérések támadtak a tulajdonossal mely azzal végződött, hogy a tulajdonos kiutasította helyiségéből a katonákat. A szóváltásból vérekezés támadt, míg Rotariu Ioan rendőrségi detektív a helyszínre nem érkezett. A katonák azonban nem voltak hajlandók respektálni a rendőri tekintélyt és mindketten Rotariura támadtak, akik a fűtyjellel alarmírozott közeli vendőrpátrul mentet ki a katonák kezei közül Păcurariut és Ugranescut beksérték a negyedik kerületi kapitányságra, ahonnan átadják őket a katonai hatóságoknak.

Stolberg Wernigéride fia bevalotta, hogy véletlenül ő ölte meg apját. Breslauból jelentik: Stolberg Wernigéride Christian Friedrich a vizsgálót vezető bíró előtt beismerete, hogy atyját véletlenségből ő ölte agyon. Atyja megbizta, hogy egyik nemrég ki javított yadászfegyverét vegye elő s ő nem tudva, hogy töltés van benne, vi-gyázatlanul bánt a fegyverrel s így következt be a szerencsétlenség. A gróf letartóztatásban marad, átkisérlik az ügyészségi fogházba.

Az angol kormány vizsgálatot kér a washingtoni kormánytól az elsüllyesztett motoroshajó ügyében. Londontól jelentik: Az angol kormány és a kanadai dominion kormánya megbizták a washingtoni követet, hogy kérje az Egyesült Államok kormányát az elsüllyesztett angol motoroshajó ügyében a legsürgösebb vizsgálat meg-ejtésére. A nagykövetet utasították, hogy igyekezzék betekintést nyerni az őrizetbe vett legénység vallomása-ról felvett jegyzőkönyvekbe is, hogy a kormányok mielőbb tudhassák a való-tényállást.

HOGY MEG NE KAPJA az influenzát, szopogasson **Anacol**-pasztillát. Egy phiala ára 37 lei.

Egy sikkasztó jogoszlávi bankigazgatót tartóztatott le a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: Ma éjjel tízenny órakor letartóztatták Rein Géza szabadkai bankigazgatót, aki egy millió dinár elsikkasztása után jugoszláv területéről Magyarországra szökött. Az őrizetbe vett bankigazgatót a főkapitányságon tartják fenn, addig, amíg a jugoszláv kormány kiadási kérése meg nem érkezik Budapestre.

A Vatikán örül a fascista választási eredményeknek. Rómából jelentik: Egyházi körökben nagy örömmel fogadták az olasz népszavazás eredményeit, a pápa is örömet fejezte ki mikor az eredményről jelentést tettek. A pápa megbizta Gasparri államtitkárt, hogy a kormánynak fejezze ki ebből az alkalomból a Vatikán szerencsekívánságát.

Egy részeg monostori üstfoltozó leszurta a bátyját. A kolozsvári rendőrségről ma kísérték át az ügyészségre Lingurar Simion monostori cigány üstfoltozót, aki az elmúlt hétfőn egy korcsmai verekezés során a csizmaszárában hordott késével szíven szurta testvér bátyját: Lingurar Samut. Lingurar Samu néhány perc múlva a gyilkosság helyszínén kiszendvedt. A két testvér valamilyen üzlet megkötése feletti örömben nagymennyiségű pálinkát fogyasztott. Mulatozás közben valami csekélységen összekaptak s a véres testvérgyilkosság ebből kifolyólag történt. A tetvérgyilkos el sem menekült véres tettének helyszínéről, hanem apatikusan nézte hogyan vivódik bátyja a halállal, adig amíg a korezmáros által előhívott rendőr le nem tartóztatta. Lingurar ellenkezés nélkül követte, a rendőrségre a hatóság emberét. A rendőrségen csak később, miután kijanodott, hallgatták ki, ekkor azonban már semmire sem emlékezett s kétségbeesve zokogni kezdett, amikor megtudta, hogy meggyilkolta bátyját. Lingurar atkisérték az ügyészség fogházába s ott várja további sorsát.

Hirdessen az Uj Keletben

Uj könyvek

(Szépirodalom)

Arlen: Ifju szerelmesek	ára 204 lei
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	108
Anet Claude: A tulsó parton	153
Cherbuliez: Holdents Meta	102
Delmont: Város a tenger alatt	190
Dekobra: Guruló Vénusz	136
Erdős René: Pandya György ifjusága	204
Roland Dorgeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó	136
Locke: Uri csavargó	170
Mathersy Helén (Jön a rozson át szerzője): Győzelmes Vénusz	25
Courths Mahler: Szind Dóra	68
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	25
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	102
Sádsi Sándor: Hanna nagy utja	119
Sardou Victoria: Teodora	102
Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	156
Wassermann: A lángész	255

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lei
Paleologue: Eugeniacsászáró vallomásai	160
Benoit: Szerelmes ellenségek	160

Szép Ernő: Jó nő. (Legújabb költemények). Ára 102 lei.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legérdekesebb regénnyel vetelednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelheti. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	ára 221 lei
Wallace: A dilettáns gonosztévő	153
Wallace: A halál angyala	163

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lei
Falusi verebek	136
Pöhlölyék	136
Bor	102
Fehér Anna	102

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkeszfiu utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lei
Renan: Evangelium	289
Akeresztény egyház	272

Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előítéletmentes vizsgálása ez a szporkázóan őtletes könyv). Ára füzve 149, kötve 204 lei.

Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját világítja meg a világhírű tudós). Ára 170 lei.

Molnár Antal legújabb zenekönyvei:
Zenekultura — — — — — ára 187 lei
Jazz-band — — — — — 119

Schidlof: Spanyol nyelv-tan	ára 272 lei
Lingua: Spanyol-magyar szótár	122
Complet spanyol szótár	272

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

A tordai cionista ifjuság műsoros estélye. A tordai cionista ifjuság a közönség óriási érdeklődése mellett tartotta meg szombat este műsoros estélyét. A műsor valóságos művészi eseménye volt Torda zsidóságának. Salamon Etel, a kitűnő kolozsvári hegedűművész, Salamon Klári zongora kísérte mellett művészi hegedűszámokat adott elő. Adler Ernő csellóművész pedig briliáns technikával előadott szólóival aratott sikert. A tordai filharmonikusok művészi teljesítménye járult hozzá az est sikeréhez. A tordai műkedvelők pedig a Krízis című egyfelvénnyel előadásával vettek részt a műsorban. A műsor után legjobb hangulatban reggelig tartó táncmulatság következett. A nagyszabású és sikeres estély gondos előkészítéséért Kohn Jucinak, az újonnan alakult Aviva tehetséges elnöknőjének jár megkülönböztetett elismerés. A központot Öhlbaum Etus képviselte az estélyen. A tordai ifjuság ezúton is köszönetet mond a kolozsvári vendégeknél közreműködésükért.

Véres verekedés fehérek és feketék között a box miatt. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda csikági tudósítójának jelentése szerint egy boxmérkőzésen véres verekedés támadt fehérek és feketék között, melynek több mint száz sebesülte van. A verekedésre az a körülmény adott okot, hogy a mérkőzésen jelen volt négyen igazságtalannak találták a mérkőzés vezetőjének azt a döntését, hogy a fehér boxoló győzött a néger felett. A verekedésnek a rendőrség közbelépése csak nehezen tudott gátat vetni. Számos sebesült állapota igen súlyos.

Egy spanyol pilóta átrepülte az Atlanti-óceánt. Londonból jelentik: Rio de Janeiroi jelentés szerint a két spanyol vadászpilóta, Jimenez és Iglesia kapitány, akik minden ejtőeset reklám nélkül vasárnap startoltak a spanyol parttól Amerika felé, ma délután Közép-Braziliában földet értek. A repülő már a délelőtti órákban befejezték a tenger feletti repülést, de volt még benzinkészletük a további repülésre a szárazföld felett. A pilótákat a leszállás után Rio Grande do Sul tartomány kormányzósági épületébe vezették, ahol a tartományi kormányzat vendégei. Meghívást kaptak körnépülésre Brazília több tagállamába.

Nietzsche szobra előtt lett öngyilkos a milliárdos amerikai konzervgyáros szenkencéves fia. Newyorkból jelentik: Allan Mowry-t, a dúsgazdag Mowry konzervgyáros tizenkilencéves fiát átlőtt halálánál találta a könyvtárban Nietzsche szobra előtt. A dúsgazdag fiatalember öngyilkosságának oka, hogy a filozófusok tanulmányozása közben rájött az élet haszontalanságára. Allan Mowry-nak minden megvolt, amit csak akart. Apja eleinte azt szerette volna, hogy legyen ő is kereskedő. Egyetlen fia volt, kirágyó üzletember akarta testálni. Mikor azonban fia kijelentette, hogy a tanulmányozásnak akar élni, többé nem állt mellette, sőt roppant vagyonával elősegítette tanulmányait. A fiatal Allan Mowry hatalmas könyvtárt rendezett be magának. Különösen szerette Nietzscht, akinek nemesak összes műveit, hanem a róla szóló roppant iradalmat is összegyűjtötte. Jellemző, hogy az egész Zarathustrát fejből megtanulta. Nevelője nek, egy orosz filozófusnak, legutóbb kijelentette, hogy Nietzscht már végig tanulmányozta. Most már nem látja tovább, hogy életének értelme lehetne. Más filozófusba nem akart elmélyedni, mert azt tartotta, hogy Nietzsche az élet minden problémáját elégségesen megvilágítja. Ezért határozta el a halált, ez a még gyermek fiatalember, aki roppant vagyonra, egészségre és szép életre birtokában úgy vált meg az élettől, mint egy római filozófus... Allan Mowry a mai fiataloknak jellegzetes képviselője és szomorú mártírja volt.

Husvéti öntözők, kölnivizek, parfümök
nagy választékban, olcsó árban kaphatók
drogeria E M K E parfumeria
Cluj, piata Uniril — Strada Regina Maria.

Közgazdaság

Rétmillió hektárral kevesebb területet vetettek be ősszel, mint az előző évben

Európában elég jól telelték át a vetések, de Amerikában ismét tekintélyes fagykarak voltak

Most tette közzé a római nemzetközi mezőgazdasági intézet az őszi vetésekről szóló helyzetjelentését. Eszerint az északi földgömb kétharmadrészében a búzával bevetett terület közel 2 millió hektárral csökkent tavallyal szemben, vagyis 4 százalékkal kevesebb, mint 1927-ben volt. Az utolsó öt év átlagához viszonyítva azonban a bevetett terület több, mint egymillió hektárral, vagyis 2,7 százalékkal nagyobb.

Európa 8 országában. Oroszországtól eltekintve, ősszel 14,9 millió hektári területet vetettek be a tavalyi 15 millió és az előző öt év 14,4 millió hektáros átlagával szemben

Északamerikában ősszel 17,9 millió, tavaly 19,6 millió, az azelőtti öt évben pedig átlag 17,2 millió hektár volt a bevetett terület, míg Északafrikában változatlanul 3 millió hektárra teszik a vetéseredményt.

A bevetett területek visszaesése szintén kizárólag az Egyesült Államokra szorítkozik, ahol a vetés idején annyira alacsony ára volt a búzáknak, hogy igen sok mezőgazda nem mert nagyobb kockázatra bocsátkozni.

Európában alig százezer hektárral esett vissza a bevetett terület és ez a csökkenés Franciaország, Bulgária és Románia között oszlik meg.

Az angol Indiákban 90 ezer hektár,

Északafrikában pedig teljesen jelentéktelen a visszaesés, mert amennyivel Tuniszban kevesebbet vetettek, annyival nagyobb területet vetettek be Marokkóban.

A rosvetésekre vonatkozó adatok még nagyon hiányosak, ellenben a buza vetések helyzete a becslési adatok hiányossága és nem végleges volta mellett is nagyjából megállapítható, vagyis a 2 millió hektáros visszaesés nem fog lényegesen módosulni akkor sem, ha imerni fogjuk az oroszországi helyzetet, sőt inkább

arra lehet számítani, hogy a bevetetlenül maradt területek nagysága még növekedni fog,

mert a szárazság miatt alig volt idő a vetésre és nem volt elegendő vetőmag sem Oroszországban. Mindamellett a várható terméseredményre vonatkozólag még megközelítő jóslásokba sem lehet bocsátkozni, amíg a fagy által okozott károk és a tavaszi áradások pusztításának hatása nem ismeretes. Európában átlag ezek a károk kisebb méretűek de Oroszországban és Északamerikában eléggé tekintélyesek lehetnek. Amerikában tavaly télen is a vetések 25%-át tettenkre a fagy, az idén pedig a vetéseket fedő hóréteg nem elegendő arra, hogy védelmet adjon a fagy ellen, habár a károk távolról sem lesznek olyan nagyok, mint 1927-1928 telén voltak.

Vasárnap és hétfőn teljes munkaszünet. A kolozsvári rendőrprefektúra 10157 sz. rendelete értelmében március 31-ikén és április elsején, vagyis a keresztény husvét első és második napján teljes vasárnapi munkaszünet kötelező. Ezen a két napon az összes üzleteket, műhelyeket és ipari üzemeket zárva kell tartani. Kedden az üzletek nyitva tarthatók.

Junius 4-ig meghosszabbították az üzleti könyvek bélyegkülönbözeteinek befizetését. A kolozsvári pénzügyigazgatóság értesítése szerint a pénzügyminiszter junius elsejéig meghosszabbította a kereskedelmi regiszterek bélyegkülönbözeteinek befizetését.

Ideiglenes megoldás a belföldi tartozások kamatainak ügyében. Ismeretes, hogy Popovici Mihály pénzügyminiszter nem akarta az állam belföldi adósságainak kifizetésével kapcsolatosan a hitelezők által követelt kamatokat is kiegyenlíteni. Értesülésünk szerint a problémát kompromisszumos alapon fogják meg-

oldani. Egyelőre ugyanis 50 százalékát folyósítják a követeléseknek, a kamatok ügyében pedig a fennmaradó 50 százalék kifizetésénél fognak határozni.

Aranyat vásárol a jegybank. A Banca Nationala elhatározta, hogy ércfedezetének emelésére külföldön aranyat vásárol. Egyelőre 50 millió lej értékben fog a bank aranyat beszerezni.

3-8 lámpás rádiókészülékek
A legkényesebb igényeket kielégítő hangszórók
Erdélyrészi Csillárraktár Rt.
CLUJ. Rádió-osztálya.
A világhírű Schaleco és Kramolin gyártmányok vezérképviselete.

Dreher-Haggenmacher tavaszi „Márciusi sör“-e
már forgalomban van.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök, péntek, szombat nincs előadás.

Vasárnap d. u. 6-kor: János vitéz (Mozsi-helyárral: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám 315.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Ida regénye. (Újdonság, 6-odszor. Sorozatszám 316)

Vasárnap este 9-kor: Régi nyár. (Lengyel Irén vendégjátékával. Bérletszűnetben. Sorozatszám 317.)

Hétfőn 3-kor: Gül baba (Lengyel Irén vendégjátékával. Leszállított helyárral. Sorozatszám 318.)

Hétfőn 6-kor: Mágus Miska (Rátkay Márton a budapesti Király színház művészeinek vendégjátékával. Rendes helyárral. Sorozatsz. 319.)

Hétfőn este 9-kor: Eltört a hegedű (Lengyel Irén vendégjátékával. — Bérletszűnetben. Sorozatsz. 320.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Csütörtök, péntek, szombat: nincs előadás.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Csütörtök: Nincs előadás.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u.: Szevillai borbély.

Vasárnap este: Az elveszett levél.

Hölgyeim! Uraim! Szenzáció!
Legújabb párisi, wieni modellek. Selyem, bangkok, japán panama, exotikus szalmák. Raccello-kalapot feltűnő olcsó árban árusít az
„IDEAL“ kalapüzlet Cluj, R. Ferdinand 8.
férfi és női kalapok formálása, alakítása és tisztítása 48 óra alatt a legolcsóbban gyári árban készülnek.

A színházi iroda közleményei:

Husvét ünnepi előadások. Hat előadást tartanak a magyar színházban a husvét ünnepek két első napján: vasárnap d. u. 3 órakor János vitéz kerül színpadra igen olcsó ugynevezett mozi-helyárral, ami annyit jelent, hogy egy ötszemélyes párhoz 150 lej, a szülőanyag a legelső sorban 50 lej s a legolcsóbb jegy 10 lej. Vasárnap 6 órakor az idei évad óriási sikerű újdonságának az Ida regényének lesz a 6-ik előadása rendes helyárral. Vasárnap este 9-kor pedig Lengyel Irén lép fel olyan szerepben, amit Kolozsvárott még nem játszott: A régi nyár című operettben. Másnap hétfőn 3 órakor a Gül babát adják leszállított helyárral, Gábor diák szerepében Lengyel Irénnel. Hat órakor a legnépszerűbb magyar operette a Mágus Miska kerül színpadra a legnépszerűbb budapesti színi néznek. Rátkay Mártonnak vendégjátékával. Rátkay Mártonnak ez lesz a bucsú föllépése Kolozsvárott, másnap már viszont autazik Budapestre. Hétfőn este az Eltört a hegedű című operette-újdonságot adják, a női főszerepben Lengyel Irénnel. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy az elővételi pénztár d. e. 9-től 1-ig s délután 5 órától 8 óráig árusítja a jegyeket a husvét ünnepi előadásokra.

Husvét vasárnapján és husvét hétfőjén két nagyszerű mozi-matiné 15 és 10 lejes helyárral. Gyermeknek számára a legkevesebb husvét ajándékot a magyar színház készíti elő: Husvét vasárnapján d. e. 11 órakor kacagató mozi-matiné lesz 15 és 10 lejes helyárral. Bemutatják a Jackie haját vágat című 7 felvonásos burleszket a kis Jackie Coogannal a főszerepben. Hétfőn ugyancsak 11 órakor változatos mulatságos mozi-matiné lesz Malec-vel, a gyermekvilág kedvencével. Ennek a matinének a helyárai is 15 és 10 lej.

